

TAVALLISIMMAT LASTEN TARTUNTATAUDIT

(Lastenneuvolassa ja päivähoidossa oleva käytäntö)

ANGIINA (Streptokokki A)

Aiheuttaja: Bakteeri

Itämisaika: 2- 5 vrk

Oireet: Kuume, kurkkukipu, nielemisvaikeus, suurentuneet ja aristavat kaulan imusolmukkeet, kurkussa valkoinen kate, oksentelu.

Tartunta: Suora kontakti, eritteet, kosketus- ja pisaratartunta Infektion voi saada myös maidosta tai ruuasta, johon on joutunut bakteereja. Tarttuu herkästi.

Hoito: Nieluviljely, jonka perusteella antibioottihoito, kipulääke. Hoitamattomana angiina voi aiheuttaa reumaattisen kuumeen tai kurkkupaiseen.

Eristämistarve / poissaolo suositus: Eristämistarve 1 vrk hoidon aloittamisesta, poissaolo päivähoidosta lapsen yleisvoinnin mukaan.

ENTEROROKKO (Suu- ja sorkkatauti)

Aiheuttaja: Virus

Itämisaika: 3- 6 vrk

Oireet: Lievä kuume, rakkulat suussa, ja jaloissa, pakaroissa voi olla ihottumaa, flunssaoireita ja ripulia, voi olla myös oireeton. Enterorokkoa esiintyy usein loppukesällä ja syksyllä.

Tartunta: Pisara- ja kosketustartunta, ruoan ja ulosteen välityksellä. Tartunta alkaa ennen oireiden ilmaantumista.

Hoito: Paranee itsestään, oireiden mukainen hoito

Eristämistarve / poissaolo suositus: 0 / Lapsen yleisvoinnin mukaan.

HEPATIITTI A (Tarttuva keltatauti)

Aiheuttaja: Virus

Itämisaika: 12 – 50 vrk

Oireet: Ruokahaluttomuus, pahoinvointi, kuume, viikon kuluttua ensioireista ihon keltaisuutta. Uloste muuttuu harmaaksi ja virtsa tummaksi. Virusta erittyä ulosteeseen jo viikkoa ennen ensioireita. Lapsilla voi olla oireeton.

Tartunta: Ulosteella saastuneiden elintarvikkeiden tai veden välityksellä.

Epidemia päiväkodissa = kaksi varmistettua tapausta tai yksi varmistettu + keltaisuutta yhdellä henkilöllä.

Rokote annetaan hepatiittitartunnan saaneen lapsen osaston väelle. (Rokotuksesta antoi tietoa Pertti Oslanus)

Hoito: Paranee ilman hoitoa

Eristämistarve / poissaolo suositus: Lapsi voi palata päivähoitoon 10 vrk kuluttua keltaisuuden alusta, tai 14 vrk oireiden alusta, ellei keltaisuutta ilmaannu.

Ennaltaehkäisy: Maksullinen rokotus

HINKUYSKÄ

Aiheuttaja: Bakteeri

Itämisaika: 1- 3 viikkoa

Oireet: Alkaa flunssan tapaisesti, kuumetta, oksentelua, nuhaa ja yskää, joka muuttuu viikon, kahden sisällä puuskaiseksi ja voimakkaaksi ja saattaa kuulua vinkunaa. Yskä voi kestää muutamia kuukausia.

Hoito: Antibiootti, pienet imeväisikäiset lapset sairaalahoitoon. Jos hinkuyskäisen perheessä on alle 6 kk ikäinen lapsi, suositellaan koko perheelle antibioottihoitoa.

Tartunta: Pisara- ja kosketus tartunta. Hinkuyskä on erittäin tarttuva tauti. Tartuttavuus on suurinta ennen oireiden puhkeamista ja taudin alkuvaiheessa. Kaikki tartunnan saaneet eivät kuitenkaan saa oireita.

Hinkuyskä on vaarallinen alle 3 kk ikäisille vauvoille.

Eristämistarve / poissaolo suositus: Eristämistarve 5 vrk hoidon aloittamisesta. Ei eristystä, jos oireita yli 3 viikkoa. Poissaolo päivähoidosta lapsen yleisvoinnin mukaan.

Ennaltaehkäisy: Rokotusohjelman mukainen rokotus

HUULIHERPES (Yskänrokko)

Aiheuttaja: Virus

Itämisaika: 2 – 7 vrk

Oireet: Huulissa ja suun limakalvoilla kutinaa, pistelyä, punoitusta. Limakalvolle / huuleen ilmaantuu herpesrakkuloita. Alle 3-vuotiailla herpes aiheuttaa suutulehduksen ja lievän kuumeen.

Tartunta: Tartunta saadaan usein jo lapsuudessa. Se on silloin usein oireeton – tartunnan saaneet jäävät viruksen kantajiksi. Tarttuu kosketus - ja pisaratartuntana. Myös taudin kantajat voivat tartuttaa virusta. Kuumotusta, rakkuloita ja vetistäviä rupia usein huulten ja kasvojen alueella. Virus aktivoituu aika-ajoin. Paranee itsestään 4 – 8 päivän kuluessa.

Hoito: Paikallishoito tai suun kautta lääkärin määräämä hoito

Eristämistarve / poissaolo suositus: 0

KIHOMADOT

Aiheuttaja: Kihomato

Itämisaika: ½ kk – 2 kk

Oireet: Peräaukon kutina erityisesti illalla, voi olla myös oireeton

Tartunta: Tarttuu suoraa ihmisestä toiseen, käsien välityksellä suuhun, sormin syöminen, lelujen ja esineiden kautta, vuodevaatteet, huonepöly, josta ne joutuvat hengittäessä nieluun. Munat säilyvät elossa viikkokausia esim. vuodevaatteissa.

Hoito: Hoito apteekista ilman reseptiä, hoito uusitaan 1- 2 viikon kuluttua. Koko perhe hoidetaan yhtä aikaa. Hoidon jälkeen vuode- ja yövaatteiden vaihto ja pesu. Patjojen ja tynnyjen imurointi, kynsien leikkaus. Jos päiväkotiryhmässä todetaan kihomatoja vähintään kolmasosalla lapsista, kannattaa koko ryhmä hoitaa. Päiväkodista ei tarvitse olla pois kihomatojen vuoksi. Informointi kihomatotartunnasta puolin ja toisin.

Eristämistarve / poissaolosuositus: Päivähoitoon voi tulla lääkehoidon aloittamista seuraavana päivänä.

KEUHKOKUUME

Aiheuttaja: Samat virukset ja bakteerit, jotka aiheuttavat ykähengitystietulehduksia

Oireet: Yskä, hengenahdistus ja nopeasti nouseva korkea kuume (voinolla myös kuumeeton), joka jatkuu pitkään, väsymys, kylki- ja vatsakipu

Tartunta: Riskiä lisää usein sairastetut hengitystietulehdukset

Hoito: Antibioottihoito taudin varmistuttua, joskus vaatii sairaalahoitoa

Eristämistarve / poissa olosuositus: Toipuminen on hidasta, tervehtyminen voi kestää pari viikkoa, joskus kauemminkin.

MÄRKÄRUPI

Aiheuttaja: Bakteeri

Itämisaika: 2- 5 vrk

Oireet: Paksu märkivä rupi (yleensä suun ympärillä), mutta voivat olla missä vaan. Tauti alkaa märkärakkulana joka karstoittuu, leviää ja rupeutuu.

Tartunta: Tarttuu helposti henkilöstä toiseen ihon rikkoutumaan ja voivat levitä raapimisen seurauksena ympäri vartaloa.

Hoito: Ihottumaa haudotaan ja kylvetetään useita kertoja päivässä, jotta ruvet pehmenevät. Antibioottivoide.

Eristämistarve / poissaolo suositus: Niin kauan, kuin märkiviä rupia esiintyy, tai 1 vrk suun kautta otettavan, tai 2 vrk paikallisen antibioottihoidon alusta.

NUHAKUUME/FLUNSSA

Aiheuttaja: Eri virukset

Itämisaika: 1- 3 vrk

Oireet: Nuha ja yskä (hengitysteiden limakalvotulehdus), kurkkukipu kuume ja väsymys. Flunssa kestää lapsilla 5- 15 vrk, kuumetta voi olla viikonkin. Flunssan seurauksena voi kehittyä äkillinen välikorvatulehdus.

Tartunta: Pisara - ja kosketus tartunta. Flunssa tarttuu jo ennen oireiden puhkeamisesta.

Hoito: Oireiden mukainen.

Eristämistarve / poissaolo suositus: Lapsen yleisvoinnin mukaan.

NOROVIRUS

Aiheuttaja: Virus, norovirus kestää 60 minuutin ajan 60 asteen lämpötilaa ja pitkiä aikoja korkeaa klooripitoisuutta.

Itämisaika: 10- 48 tuntia

Oireet: Oksentelu ja ripuli alkavat äkillisesti, lievä kuume, päänsärky, palelu ja lihaskivut. Kouristavat vatsakivut. Oireet häviävät useimmiten 12- 72 tunnin kuluessa. Aina ei ole oireita.

Tartunta : Ripuli ja oksennus aerosolina. Kosketustartunta, ruoka, saastuneet raaka-aineet. Tartuttavuus on suurinta ripuli- ja oksennusvaiheessa, mutta virusta erittyä ulosteeseen vielä 1- 3 viikkoa sairastamisesta. Virusta erittyä ympäristöön runsaasti ja ne voivat säilyä esim. oksennuksen tahrimassa matossa lähes kaksi viikkoa ja vedessä kuukausia. Tarttuu herkästi.

Hoito: Norovirusinfektioon ei ole tehoavaa lääkehoitoa. Noroviruksen esiintymisestä informointi.

Eristämistarve / poissaolosuositus : Norovirusinfektioon sairastuneet eristetään terveistä oireiden keston ajan eli sairaat lapset ovat kotihoidossa. Sairastuneen lapsen poissaolo lapsen yleisvoinnin ja oireiden keston mukaan. Suositellaan yhtä oireetonta päivää ennen päivähoitoon tuloa. Mikäli perheessä on muita päiväkotihoidossa olevia lapsia, niin tartuntojen leviämisen ehkäisemiseksi suositellaan että altistuneet lapset ovat myös kotihoidossa samanaikaisesti sairastuneen lapsen kanssa.

Tartunnan ehkäisy: sairaiden ja altistuneiden eristäminen terveistä, hyvä käsihygienia, kosketuspintojen puhdistus ja desinfiointi norovirusiin tehoavalla desinfiointiaineella.

ONTELOSYYLÄT (Molluskat)

Aiheuttaja: Virus

Itämisaika: n. 2 – 7 viikkoa

Oireet: Pieniä vaaleita kiiltäviä kohoumia iholla, niitä voi olla muutamasta sataan kappaleeseen. Voivat olla kutisevia - iho rikkoutuu raapimisesta.

Tartunta: Suora ihokosketus, tai välillinen tartunta lelujen, vaatteiden, pöytien, pyyhkeiden, pottien ja käsien välityksellä ym. Virus saadaan tavallisesti toisilta lapsilta.

Hoito: paranee itsestään 2kk – 2 vuodessa, tarvittaessa syylien tyhjäys tai kirurginen poisto

Eristämistarve / poissaolosuositus: 0

Ennaltaehkäisy: Kuivan ihon rasvaus, tartunnan saaneen suojaava vaatetus.

PARVOROKKO

Aiheuttaja: Virus

Itämisaika: 6- 28 vrk

Oireet: lievää kuumetta, ”flunssan oireet”, päänsärkyä, lihassärkyä, nivelsärkyä, poskien punoitusta, jota seuraa vartalosta raajoihin leviävä ihottuma. Ihottuma kestää 1- 3 viikkoa. Voi olla myös oireeton.

Tartunta: Hengitystie-eritteiden välityksellä, pisara- ja kosketustartunta. Parvoroikka on yleisemmin 5- 15-vuotiailla. Tartuttavuus on suurinta ihottumaa edeltävän viikon ajan. Ihottumavaiheessa tartuttavuus on vähäistä eikä lasta tarvitse eristää.

Hoito: Oireita lievittävä

Eristämistarve / poissaolosuositus: 0 / Oireiden alkaessa taudin tartuttavuus on ohi). Poissaolo lapsen yleisvoinnin mukaan.

ROTAVIRUS

Aiheuttaja: Virus

Itämisaika: 2- 4 vrk

Oireet: Kuume, vesiripuli, oksentelu. Alkaa usein äkillisesti. Voi olla oireetonkin. Oireettomatkin tartunnan saaneet voivat sitä kuljettaa ja levittää. Epidemioita on talvikausina lähinnä 6 – 24 kk ikäisillä lapsilla. Tauti kestää 3 – 8 vrk.

Tartunta: Ripuli- ja oksennuseritteet, pisara ja kosketustartunta. Säilyy materiaaleissa pitkiä aikoja tartuttavana. Rotavirus elää erityisesti kosteilla pinnoilla – sitä on löydetty päiväkodissa mm. puhelimen kuulokkeesta ja inva-WC:n kädensijoista.

Hoito: Oireiden voimakkuus ratkaisevat hoidon ja sairaalahoidon tarpeen. Riittävä nesteen saanti, ”Ripulijuoma” tarvittaessa.

Eristämistarve / poissaolosuositus: Oireiden keston ajan ja lapsen yleisvoinnin mukaan.

Ennaltaehkäisy: Pienille rotavirusrokote.

RS- virus

Aiheuttaja: Virus

Itämisaika: Esiintyy joka toinen vuosi marras - helmikuussa

Oireet: Yskä, nuha, nopeutunut hengitys, uloshengitysvaikeus, vaihteleva kuume. Pikkulapsilla kuume voi nousta 40 asteeseen. Oireet pahenevat muutamassa vuorokaudessa. Sairaus kestää 5 – 7 vrk. Osalle lapsista kehittyvä välikorvatulehdus. Isommilla lapsilla voi olla lievää kuumetta ja flunssan oireita. Kuume häviää viikossa ja yskä 2- 3 viikossa. Lisätautina voi olla keuhkokuumetta ja välikorvantulehdusta. Voi olla oireeton. Vauvoille virus voi aiheuttaa sairaalahoitoa vaativan keuhkoputkentulehduksen.

Tartunta : Pisara- ja kosketustartunta. Tartuttavuus on suurinta taudin alkuvaiheessa. Tarttuu herkästi. Virus säilyy tartuntakykyisenä tunteja käytetyissä nenäliinoissa, leluissa, ovenkahvoissa hanoissa ym.

Hoito: Oireiden lievitys, nenätipat, keittosuolatipat, höyryhengitys. Lisätaudit voivat vaatia antibioottikuurin.

Eristämistarve / poissaolo suositus: lapsen yleisvoinnin mukaan.

Tulee välttää kontakteja alle 6 kk ikäisiin vauvoihin.

SALMONELLA

Aiheuttaja: Bakteeri

Itämisaika: 6 – 72 tuntia

Oireet: Kuume, oksentelu, ripuli, vatsakrampit. Oireilua kestää noin 4 -10 päivää.

Tartunta: Ulostesta käsien välityksellä ruokaan, raaka, tai huonosti kypsennetty siipikarjan- tai sianliha, pastöroimaton maito, raa'at idut, munat. Salmonellan tarttuminen edellyttää, että ruoka on muutaman tunnin huonelämmössä, jossa bakteerit pääsevät lisääntymään tartuttavaan määrään.

Bakteerien erityis voi jatkua lapsilla ½ vuotta (aikuisilla n. 1 ½- 2kk). Tartunnasta tiedottaminen.

Hoito: Oireiden mukainen hoito, lääkehoito harkinnan mukaan.

Eristämistarve / poissaolo suositus: Eristämistarve oireiden keston ja 2 oireettoman päivän ajaksi. Muuten lapsen yleisvoinnin mukaan.

SIKOTAUTI

Aiheuttaja: Virus

Itämisaika: 12- 26 vrk

Oireet: Päänsärky, kuume, korvakipu, puremisvaikeudet, sylkirauhasten ja leuan alueella turvotusta.

Tartunta: Pissatartunta, tartuttavuus alkaa muutamaa päivää ennen taudin puhkeamista.

Hoito: Lepo ja oireiden mukainen hoito

Eristämistarve / poissaolosuositus: Eristämistarve 9 vrk rauhasturvotuksen alusta, kunnes turvotus- ja muut oireet häviävät. Muuten yleisvoinnin mukaan.

Ennaltaehkäisy: Rokotusohjelman mukainen rokotus

SILMÄTULEHDUS (Rähmivä silmä)

Aiheuttaja: Yleensä samat virukset ja bakteerit, jotka aiheuttavat lasten hengitystieinfektioita ja korvatulehduksia

Oireet: Silmien punoitus, kirvely, rähmiminen, silmien hankaaminen. Oireet voivat hävitä 3 – 5 vrk kuluttua. Ylähengitystietulehdusten yhteydessä voi olla nuhan ja yskän lisäksi silmän sidekalvon punoitusta ja vetistystä.

Tartunta: Kosketustartunta, lapsi hieroo silmiään ja koskettelee leluja ja tavaroita, joista se tarttuu muihin.

Hoito: Silmien pesu 3 - 4 päivän ajan. Jos on voimakasta räghmimistä ja valonarkuutta on tarpeellista käydä lääkäriissä ja hoitaa silmät tipoilla.

Eristämistarve / poissaolosuositus: 0 / Kunnes voimakkaasti oireileva silmä on hoidettu silmätipoilla.

SYHY

Aiheuttaja: Syyhypunkki

Itämisaika: Tartuntahetkestä oireiden alkamiseen n. 3- 6 viikkoa. Lapset ehtivät tartuttaa toisiaan kauan ennen kuin tartunta huomataan

Oireet: Kutiseva ihottuma erityisesti sormien välissä, ranteissa, kädenselässä, kainaloissa, kasvoissa, päässä, jalkapohjissa ja pakaroissa. Kova iltakutina. Iho voi tulehtua raapimisen seurauksena.

Tartunta: Ihokontakti, vuodevaatteet, vaatteet, lelut, huonekalut. Eivät tartu vaatteiden läpi. Epidemiat ovat kausiluonteisia – Suomessa usein 5 – 8 vuoden välein. Syyhypunkki selviää huonelämmössä hengissä 2 vrk. Syyhytartunnasta tiedottaminen.

Hoito: Lääkevoide apteekista, hoito uusitaan viikon kuluttua. Koko perhe hoidetaan. Kutinaa voi lievittää antihistamiinilla. Alusvaatteet, vuodevaatteet, tyynynpäälliset pestään 60 asteessa, patja ja tyynyt imuroidaan hoidon jälkeen. Hankalammin pestävät voidaan laittaa pakkaseen, saunaan 80 asteeseen tai kolmeksi vuorokaudeksi pois käytöstä.

Eristämistarve / poissaolosuositus: Lapsen eristäminen päivähoidosta syyhyhoidon ajaksi.

Ehkäisy: Tartunnan ilmaannuttua tehostettu ympäristöhygieniä, kertakäyttöesiliina lähihoidossa, lelujen pesu, pehmeät lelut ja materiaalit pois käytöstä muutamaksi päiväksi, vuodevaatteiden/ alusvaatteiden päivittäinen vaihto, pesu 60 asteessa.

TUHKAROKKO

Aiheuttaja: Virus

Itämisaika: 9- 21 vrk

Oireet : Kuiva yskä ja kuume , valon arat ja tulehtuneet silmät, valkoiset täplät poskien limakalvoilla, epätarkkarajainen punaläiskäinen ihottuma.

Tartunta: Pisara- ja kosketus tartunta. Tarttuvuus alkaa ennen oireiden puhkeamista.

Hoito: Lepo, oireiden mukainen hoito

Eristämistarve/ poissaolosuositus: Eristämistarve 5 vrk ihottuman alusta. Poissaolo lapsen yleisvoinnin mukaan.

Ennaltaehkäisy: Rokotusohjelman mukainen rokotus

TULIROKKO

Aiheuttaja: Bakteeri

Itämisaika: 2- 5 vrk

Oireet: Kurkkukipua, nielu voi olla punoittava, nielurisoissa voi olla peitteitä, kuumetta n. 4-7 vrk, punoittava kieli (mansikkakieli), posket punoittavat, suun ympärystä kalpea, vartalolla karheaa ihottumaa, oksentelua.

Tartunta : Kosketus ja pisaratartunta. Viljelynäytteitä suositellaan otettavaksi oireisilta henkilöiltä. Päiväkotiepidemioiden yhteydessä voidaan tutkia samanaikaisesti kaikki lapset ja henkilökunta. Viljelypositiiviset lapset hoidetaan.

Hoito: Nielunäyte, jonka perusteella antibioottihoito.

Eristämistarve / poissaolosuositus: Eristämistarve 1 vrk hoidon aloittamisesta, oireiset tarvittaessa pidempään, poissaolo päivähoidosta lapsen yleisvoinnin mukaan.

TÄIT

Aiheuttaja: Loishyönteinen

Itämisaika: 1- 2 vrk. Kuoriutuu munasta viikossa, kehittyy aikuiseksi 2 viikossa, aikuisen elinikä noin 1 kk.

Oireet: Päänahan kutina ja ärsytys, päänahassa ja niskassa usein raapimajälkiä, saivareita hiusten tyvessä. Täitä löytyy usein korvien takaa ja niskakuopasta. Voi olla oireetonkin.

Tartunta: Suora kontakti, vaatteet, kammot ja harjat. Täi säilyy elossa n.2 vrk tekstiileissä. Tarttuvat helposti lapsiryhmässä.

Lapsi on saanut päätäitartunnan jos:

- hiuksista löytyy yksikin elävä päätäi,
- tiukasti kiinni olevia päätäin munia löytyy hiuksista, joita ei aiemmin ole hoidettu tai
- hiuksissa tiukasti kiinni olevia päätäin munia löytyy alle 1 cm:n etäisyydeltä päänahasta sellaisista hiuksista, jotka on yli kuukautta aiemmin jo hoidettu.

Kun lapsi saa päätäitartunnan, kaikille perheenjäsenille tehdään täitarkastus.

Hoito: Hoitovoide apteekista. Hoito toistetaan valmisteesta riippumatta 7-10 vuorokauden kuluttua. Uusintahoidon jälkeen hiukset on tärkeää tarkastaa vähintään kerran viikossa usean viikon ajan. Hoitokertojen välisenä aikana täikampaamista kannattaakin jatkaa 2-3 vuorokauden välein vähintään kuukauden ajan.

Lelujen, käytössä olleiden vaatteiden, pehmeiden esineiden ja vuodevaatteiden pesu tai pitäminen yli 80 asteisessa saunassa 1- 2 tuntia, yön yli pakkasessa tai ilmativiissä muovipussissa kaksi viikkoa. Hoitoa ei tarvitse antaa, jos hiuksista löytyy vain saivareita.

Eristämistarve / poissaolosuositus: 0

Ennaltaehkäisy: Varhainen täitartunnan huomaaminen ja siitä informoiminen puolin ja toisin, omat kammot, lakit, vuodevaatteet, pyyhkeet.

VAUVAROKKO (Kolmen päivän kuume)

Aiheuttaja: Herpesvirus

Itämisaika: 5 - 15 vrk

Oireet: Korkea kuume, joka kestää muutaman vuorokauden, nielu voi punoittaa, silmäluomissa voi olla turvotusta, niskan imusolmukkeet voivat olla hiukan suurentuneet, Kuumeen laskettua ilmaantuu vaaleaa ihottumaa ylävartaloon ja kasvoihin. Ihottuma kestää n. 1- 2 vrk

Tartunta: Tavallisin 6 – 24 kk lapsilla, pisaratartunta. Oireettomat aikuiset erittävät virusta sylkeen - lapset saavat tartunnan aikuisilta.

Hoito: Oireiden mukaan

Eristämistarve / poissaolosuositus: 0 / lapsen yleisvoinnin mukaan.

VESIROKKO

Aiheuttaja: Virus

Itämisaika: 10- 21 vrk

Oireet: Aluksi yskää, nuhaa, kipua nielussa, kuumetta. Pieniä punoittavia näppylöitä päänahassa, kasvoilla ja vartalolla, näppylät muuttuvat rakkuloiksi ja ruviksi.

Tartunta: Pisara- ja suora kosketustartunta, vesirokko tarttuu jo 1- 2 vrk ennen ihottuman ilmaantumista ja n. 5 vrk ihottuman ilmaantumisen jälkeen.

Hoito: Kutinaan tarvittaessa antihistamiinitabletit, (lyhyet kynnet).

Eristämistarve / poissaolosuositus: Eristämistarve 5 vrk ihottuman ilmaantumisesta ja kunnes rakot ovat kuivuneet.

Poissaolo päivähoidosta lapsen yleisvoinnin mukaan.

Ennaltaehkäisy: Vesirokkorokote

VIHURIROKKO

Aiheuttaja: Virus

Itämisaika: 14- 21 vrk

Oireet: Kasvoilla ja ylävartalolla pienipilkullista ihottumaa, joka leviää raajoihin, suurentuneet imusolmukkeet niskassa ja korvien takana, kuume.

Tartunta: Hengitysteiden välityksellä. Tartuttavuus alkaa pari päivää ennen oireita ja kestää viikon. Raskaana olevien vältettävä tartuntaa.

Hoito: Oireiden mukainen

Eristämistarve/ poissaolosuositus: Eristämistarve 6 vrk ihottuman alusta. Muuten lapsen yleisvoinnin mukaan.

Ennaltaehkäisy: Rokotusohjelman mukainen rokotus

VIRTSATIETULEHDUS

Aiheuttaja: Usein E-coli bakteeri

Oireet: Tihentynyt virtsaamistarve ja kirvely, kuume, ruokahaluttomuus, kätttyisyys.

Tartunta: Ulosteen bakteerit pääsevät nousemaan virtsaputkea pitkin virtsarakkoon ja sieltä mahdollisesti munuaisiin.

Hoito: Lääkärin määräämä antibioottihoito.

Eristämistarve / poissaolosuositus: 0 / lapsen yleisvoinnin mukaan

VÄLIKORVANTULEHDUS

Aiheuttaja: Usein virusperäiseen hengitystietulehdukseen liittyvä bakteeri.

Itämisaika: 3- 7 vrk nuhakuumeen alusta

Oireet: Nuha, kuume, yskä, korvasärky, itkuisuus, korvan koskettelu, silmän sidekalvontulehdus. Kipu pahenee korvanlehteä painettaessa, korvavuotoa. Kuulon äkillinen heikkeneminen. Ilmastointiputkien kautta vuotavan korvan hoidoksi antibioottihoito.

Tartunta: Usein hengitystieinfektion jälkeinen tauti.

Hoito: Kivun lievitys / oireidenmukainen hoito, tarvittaessa antibiootti.

Eristämistarve/ poissolosuositus: 0 / Päivähoitoon lapsen yleisvoinnin mukaan.

LAPSEN KEHON LÄMPÖTILA

Kehon lämpötila on normaalisti 36,0- 38,0 astetta. Lapsilla se on korkeampi kuin aikuisilla. Aamulla matalampi kuin illalla. Kainalosta mitattuna kehon lämpötila on 1 astetta ja suusta mitattu 0,5 astetta matalampi kuin peräsuolesta mitattu. Alle 38 asteen lämpötilaa peräsuolesta mitattuna ei pidetä kuumeena.

Lapsilla kuume on tavallisimmin viruksen aiheuttama. Useat virusinfektiot voivat aiheuttaa 39,0 – 40 asteen kuumeen. Äkillinen korkea kuume ilman muita oireita liittyy usein bakteeri- infekioon. Neuvolaikäisillä lapsilla on kuumetta 5- 6 kertaa vuodessa.

Kuumetta alentavaa lääkettä voi käyttää, kun peräsuolesta mitattu lämpö on yli 38,5 astetta. Huonetta viilennetään ja liiallisia vaatteita vähennetään.

LASTEN POISSAOLO PÄIVÄHOIDOSTA SAIRAUDEN VUOKSI

Lapset sairastavat erilaisia infektioitauteja aikuisia enemmän ja pienet lapset sairastavat enemmän kuin isommat lapset. Lapselle on taattava riittävän pitkä toipumisaika sairauden jälkeen, jotta hän jaksaa osallistua päivähoidon normaaleihin toimintoihin. Oireiden voimakkuus ja yleisvointi ratkaisee sairaana olleen lapsen toipumisajan pituuden.

LAPSEN ERISTÄMINEN MUIDEN LASTEN TARTUNTAVAARAN VUOKSI

Suuri osa infektioitaudeista tarttuu jo ennen oireiden ilmenemistä. Päivähoitoryhmässä voi olla samaan aikaan monta oireetonta tartuttajaa. Antibioottihoito ei sinällään edellytä lapsen eristämistä päivähoidosta.

Lapsen eristäminen päivähoidosta suojelee muita lapsia tartunnalta. Eristäminen on eri asia kuin lapsen poissaolo päivähoidosta oman sairauden ja toipumisen vuoksi.

TARTTUVIEN TAUTIEN LEVIÄMINEN JA ENNALTAEHKÄISY PÄIVÄHOIDOSSA

Lapsen normaali elinympäristö on perhe ja koti. Kotona, omassa perheessä lapsen puolustusjärjestelmä pystyy parhaiten selviytymään tautia aiheuttavista mikrobeista. Päivähoidon lapsiryhmässä ei haitallisia - ja tauteja aiheuttavia -mikrobeja on paljon.

Kädet toimivat tärkeinä taudinlevittäjinä. Kädet koskettelevat ensimmäisenä kaikkea, ja ne saavat bakteerinsa sieltä, mihin niillä kosketaan.

Pienet lapset laittavat käsiä ja leluja suuhunsa n. joka 30:s sekunti ja siksikin ovat alttiita saamaan monenlaisia infektioita. Kaikki eivät itse sairastu tartunnasta, vaan toimivat kuitenkin taudinkantajina tartuttaen muita.

Useimmat taudit tarttuvat jo ennen kuin minkäänlaisia oireita on vielä ilmaantunut. Ne leviävät käsien ja eritteiden välityksellä. Siksi infektioilanteesta ja epidemioista riippumaton johdonmukainen ja tehokas arkipäivän hygienia on se, jolla päivähoiton henkilökunta voi vähentää päivähoidossa olevien lasten turhia tartuntatauteja ja antibioottikuureja ja samalla myös omiaan.

”Tavallisimmat lasten tartuntataudit” – sisällön on tarkistanut Oulun sosiaali- ja terveystoimen ylilääkäri Päivi Hirsso.

Lähteet:

Sosiaali- ja terveysministeriö: Infektioriskin vähentäminen päivähoidossa

Mikstra, Käypä hoito ohjeet

Käypä hoito suositus

Käypä hoito potilasversiot

KTL: n ohjeet

Kansanterveyslaitoksen toimenpideohje norovirustartuntojen ehkäisemiseksi 2007

Tartuntatautiliitto ry

Rokotetutkimuskeskus Tampereen yliopisto

Lääketietokeskus

Lääkärikirja Duodecim

TherapiaFennica

Ohjeistus annettu 18.9.2015

JYRKI VANHAKARTANO

johtava lääkäri

Kittilän terveyskeskus

MINNA HIRVIMIES

terveyskeskuslääkäri